

Пролог

Април 1967 година

Този април, само три седмици преди парламентарните избори, трима мъже в тъмни костюми се срещнаха в центъра на Атина. Поговориха кратко в малка къща на улица „Аспасия“, стиснаха ръце и си тръгнаха в отделни коли. В гръцкия Пентагон – масивна бетонна постройка, опасана от високи стени с бодлива тел и отчасти остъклена отгоре, висши военни се съвещаваха около една маса.

По-рано същия ден в хотел „Хилтън“ обядваха кралят и кралицата и се състоя съвещание на една политическа партия – все признаци за нормален демократичен живот. Сега на един балкон стоеше часовей на средна възраст, който с бинокъл наблюдаваше в очакване осветения град. Виждаха се Акрополът, хълмът Ликавитос, булевардите, осветени от уличните лампи. Атина все още приличаше на Атина.

Когато вечерта премина в нощ, през тесните улици със засадени дървета на богатския квартал Колонаки и жилищните части на квартал Папагос започнаха да се събират мъже в цивилни дрехи. В кварталите Панграти, Кипсели и Амбелокипи военните целуваха съпругите си и излизаха, оставяйки ги да спят в леглата. Зад стария футболен стадион в центъра на града неспокойни войници пушеха цигари и играеха карти. Някои, изнервени от мрачни предчувствия, си разменяха пиперливи шеги.

В Психико мъже с щикове на пушките започнаха да дават заповеди. Вдигнаха от сън съпружеска двойка и ги набутаха в една кола.

– Побързайте! – крещяха им те.

Жената не беше успяла да си сложи очилата, и двамата бяха по пижами. Наблизо друг мъж се покатери на покрива на къщата си, а синовете му се скриха под леглата. В три сутринта Пентагонът беше като осветен от безгрижни деца, оставени сами от родителите. В празна стая един магнетофон, забравен включен от младши лейтенант от Кипарисия, свиреше на никого. Войник от Каламата се беше надвесил замислен над карта на града, а други двама спореха за точната честота на радиосигнал. Завладян от прилив на смелост, млад офицер зареди пушката си, после свали внимателно ударника и пак я зареди.

В стъклото на прозореца зърна отражението си и се стресна от това, което видя.

Отвъд осветените прозорци по-голямата част от града спеше.

Част първа

Април – ноември 1967 година

1

Малко след полунощ Вангелис – шофьор на такси от квартала, приятел на вуйчо й и художник любител, докара Софи и няколко други момичета на парти в Психико – спираловидно разположен луксозен квартал, пълен с великолепни къщи и посолства. Домакин на купона беше Ник – новата любовна тръпка на Софи, който беше останал сам

вкъщи. Родителите му, адвокати с леви убеждения, заминаха за Солун да отстояват правата на местна политическа кампания. През последните няколко дни младежите превърнаха изисканата къща със заоблени френски мебели и стари скъпи килими в студентски щаб: правеха плакати, раздаваха листовки, пишеха писма до редакторите на вестници и най-вече разговаряха за възгледите си за страната и в какво би могла да се превърне тя.

След като приятелките на Софи се измъкнаха от задната седалка, обути на бос крак и с кърпи на главите, и изчезнаха зад портата от ковано желязо, Софи се наведе напред между седалките, за да плати на Вангелис. Както винаги, той ѝ отказа.

– Работа до разсъмване. Да дойда ли да ви взема тогава? – каза го с преднамерено безразличие.

В някои нощи, когато тя разлепваше листовки, знаеше, че той се мотае някъде наблизко. Друг път, тъкмо когато се довлечаше до портата у дома призори, го виждаше да се прибира от смяна. Кимваше ѝ, докосвайки шапката си, и внасяше вътре бутилката с мляко, оставена на прага му.

Софи се облегна назад и прибра драхмите в портмонето си.

– Ще ти платя следващия път – примири се тя.

– Това „да“ ли означава? – попита Вангелис. Погледна в страничното огледало, като че ли зад него имаше някой, а после се обърна към нея в очакване на отговора ѝ.

– Ако ти е на път – каза Софи.

И двамата знаеха, че не е нужно да отговаря на въпроса му. Точен като изгряващото слънце, Вангелис щеше да е край тротоара, стиснал като свирач на бузуки цигара между кутрето и безимения си пръст. Тя му благодари и го целуна по грапавата небръсната буза. Зад тях музиката, идваща от задната градина, се носеше из улицата, примесена с глъчката от възбудени гласове. Въздухът беше изпълнен с уханието на орлови нокти, толкова сладникав, че Софи го усещаше в гърлото си като глътка вино. Други пристигнаха пеш и с мотоциклети. Красив младеж в кожено яке отвори желязната порта и тя, заедно с останалите, премина през пълния с разцъфнали храсти двор. Трима млади мъже с гъсти бакенбарди и блузи поло стояха при портала в дорийски стил и пушеха. Едва когато мина покрай тях и се отправи по осветената с фенери алея, чу Вангелис да потегля.

Партито беше в разгара си. Навсякъде можеха да се видят жени в миниполи да флиртуват с мъже в опънати по бедрата дънки и тесни ризи. Тя съдеше за вълнението, обзелo всички, по силната музика, потракването на леда в чашите, изобилието от думи и хрумвания и по нещо, изпълващо въздуха, за което никой не говореше, но всички усещаха. Секс. Въздухът в двора трептеше от разпалени политически спорове и разгорещени страсти.

Изборите бяха насрочени за идния месец – в края на май. Щеше ли кралят да ги разреши? Една жена с голямо яркочервено цвете, втъкнато в деколтето на роклята, настояваше, че той няма да го стори. Тя отпиваше на малки глътки от питието си през сламка, а двама младежи, застанали пред нея, енергично кимаха с глави.

На задната веранда на къщата телата на хора, които Софи не можа да разпознае, се поклащаха плътно притиснати едно в друго. Проби си път през радостно чуруликащите момичета, едва оцеля, минавайки през още едно каре мъже, и беше почти насила повлечена да танцува от нисък настоятелен студент по право с буйна, къдрава коса.

Ник. Къде е Ник? Връзката им не беше съвсем потайна, но не беше и особено открита. Две години по-голям от нея, той беше завършил семестриално химия и сега възнамеряваше да

учи медицина в чужбина. Но дори и да беше още редовен студент, пътищата им нямаше да се пресекат, защото тя учеше френска филология. Софи не знаеше как точно прекарва времето си, защото се срещаше с него най-вече посред нощ. Беше го забелязала на няколко студентски митинга и се бяха запознали официално, когато демонстрираха ден след ден в центъра на Атина, изразявайки подкрепата си за министър-председателя Георгиос Папандреу. Физическото им привличане беше толкова силно, че я караше да се чувства неловко, когато се докосваха, подобно на привидно сдържани, но разгонени котки. Първия път, когато я докара с колата до дома ѝ и я целуна пред сводестата порта на двора, тя изпита желание да го замъкне на терасата на покрива или в леглото си. Вместо това се прибра вътре сама и не можа да заспи дълго време. Две нощи по-късно се измъкна тайно от дома, срещна се с него в един парк и там, на лунна светлина се оттадоха на първичните си страсти.

В повечето случаи се срещаха в групи и по-късно се измъкваха незабелязано поотделно, за да са заедно, след като тя уж вече се беше прибрала въкъщи. Това едва ли можеше да се нарече *връзка*. Не беше сигурна, че имат връзка и дори дали изобщо я иска. Сексът беше вплетен в обществения им ангажимент, който като че ли се беше разпрострял и в леглото. Понякога, когато правеха любов, тя си го представяше как говори по митингите, а когато го виждаше да говори на тях, в някои случаи не можеше да избегне мисълта как тялото му се извива над нея.

В гостната една групичка се беше събрала около младеж, който танцуваше *зембекико*. Един студент дрънкаше на китара, а друг на бузуки, докато хората наоколо пиеха вино и ракия от големи бокали и малки чашки, които вероятно се пазеха за специални случаи. Няколко души се бяха събрали около малък роял, но на него не свиреше никой.

– Ник те търси – каза ѝ едно русокосо момче.

Тя усети приятна тръпка, че я смятат за толкова близка с домакина, отпусна се и се отдаде на веселбата, уверена, че той ще я намери. Софи тръгна през голямата, грижливо подредена градина.

Поредица фенери хвърляха призрачна светлина върху лицата на хората. Приблужи малък бар в ъгъла, където братовчедът на Ник, Лукас, който си беше дошъл за Великден, се наливаше с евтино на вид жълто уиски, примесено с бучки лед.

– Какво да ти донеса? – попита той.

Тя огледа бутилките на бара.

– Каквото пиеш ти – отвърна Софи.

Той посегна към уискито, но после като че ли размисли и ѝ наля чаша червено вино.

– Донесох го от Франция – каза Лукас.

Бяха разменили по няколко думи при запознанството им преди три вечери, когато той пристигна. Тя най-после съзря възможност да го разпита за Франция, но преди да успее, една подобна на нимфа млада жена го хвана за ръката, повдигна се на пръсти и му зашепна нещо в ухото. Светлокестенявата ѝ права коса беше толкова дълга, че стигаше почти до подгъва на невъзможно късата ѝ рокля от мек плат в индийски десен. Лукас се засмя, стисна рамото на Софи и ѝ пожела приятно прекарване на партито. После твърде решително тръгна да прекосява претъпкания двор, хванал момичето за ръка.

На Софи □ се прииска да викне след него: – Почакай! Не си тръгвай!

Беше се почувствала добре в негово присъствие. Припомни си, че е *братовчед* на Ник, по-голям от него. Беше чувала доста за Лукас, но дали той знаеше нещо за нея? Мъжете споделят ли си подробности от най-интимните си преживявания? Когато Ник ѝ

разправяше за Лукас, това беше повече поток от най-различни факти, често пъти твърде незначителни, но винаги с известна доза роднинска гордост. Софи знаеше, че Лукас е следвал в Щатите, в университета Корнел, завършил е в Париж и сега работеше във фирма за архитектурни проекти в Лион. Двамата с Ник пушеха един и същ сорт тютюн за ръчно свивани цигари. Лукас го беше научил как да ги свива.

Обаче Софи се сдържа и влезе вътре. По средата на трапезарията имаше голяма маса от тиково дърво. Столовете бяха наредени покрай стените и група студенти изготвяха бюлетин. Бяха разхвърляли страниците му върху масата и се взираха в тях като генерали, планиращи война. Навсякъде по масата се виждаха винени и кафени чаши, пепелници, препълнени с фасове, и черупки от шамфъстък. Онази доза официалност, която обикновено се усещаше в помещението, временно липсваше.

Тя се присъедини към една групичка и веднага започна разговор. Докато изказваше мнението си за мястото, на което да бъде поставена една статия, написана от нея във връзка с предстоящите избори, Ник се появи и плъзна ръка около кръста ѝ, като ги наблюдаваше как работят.

– Здравей – поздрави той. Целуна я по устните – страстно, подканващо. Софи си даде сметка, че за пръв път публично показват връзката си. – Добре изглежда.

Следващите няколко часа пиха, танцуваха и тя се наслаждаваше на бляскавата вечер. Където и да се намираше Ник, Софи усещаше присъствието му – под огромното старо смокиново дърво, под асмата или когато танцуваше заедно с други сред тълпата. Въпреки че се смесваше с танцуващите и флиртуваше с момичета, които го гледаха с многообещаващи погледи, Ник винаги отново я намираше. Софи се чувстваше странно наелектризирана от тази ревност. Харесваше ѝ това отдръпване и сближаване, само по себе си един вид танц. Преди приятелките ѝ да ѝ кажат, че отиват в нощен клуб в Кипсели, тя улови погледа на Ник и той ѝ даде знак да го последва. Промъкнаха се през гъстия лабиринт от лози и кайсиеви дървета, заобиколиха къщата и се озоваха при една вита стълба.

Обстановката в спалнята на Ник изглеждаше изключително спартанска в сравнение с нейната, която беше пълна с всевъзможни неща. Скрин с огледало, бюро и легло от махагон, застлано с избелели ленени покривки. Върху рамката на леглото беше праметнат тъмночервен халат, а на голямото бюро в ъгъла имаше спретнато подредени купчини книги. Въпреки че беше късно, партито все още беше доста шумно, а една група от малко по-възрастни гости, може би приятели на Лукас, се бяха събрали около голям огън в далечния край на задната градина. Когато Ник разтвори капачите на прозорците, отраженията на пламъците заиграха по лицето му. Сега бяха само двамата. Софи изхлузи обувките от краката си и свали през глава роклята. Ник я наблюдаваше, застанал близо до прозореца, но после се приближи към нея. В тъмнината двамата отново се отдадоха един на друг така, като че ли вършеха нещо тайно. Стараеха се да не вдигат шум, движенията им бяха предпазливи, съсредоточени, изпълнени с желание.

Внезапно чуха мъжки викове. Предположиха, че просто са на някои от по-упоритите гуляйджийи и това е врява от втория пристъп на запоя в късната нощ. После чуха остър писък. Не беше радостен, а отчаян, и накара Ник да вдигне глава. Последвалият изстрел го накара да скочи като животно, попаднало в оживено улично движение, и след секунди беше на тъмната тераса.

Почти едновременно навличаше ризата и панталоните си, докато поглеждаше през перилата. Софи се облече и бързо го последва. Отначало настъпи изненадваща тишина,

като тактовете между по-бавната част на концерт и по-бързия и по-шумен финал. После се чува гласове, тропот на стъпки и паническо припалване на мотоциклетни двигатели. Хаос. Ник я накара бързо да се наведе и ѝ даде знак да го последва в спалнята на родителите му, която гледаше към улицата. Не запалиха лампата и погледнаха през прозорците.

В предната градина нахълтаха войници с пушки и завиха зад къщата. Софи и Ник наблюдаваха в мълчание как нахълтват още войници. Ник се отправи към стълбите, готов да изтича долу, но Софи го сграбчи за ръката и го спря.

– Вестниците, листовките – викна той. – Всичките неща върху масата.

– Твърде късно – каза Софи. Чува шумове, идващи не само отдолу, но и откъм улицата. – Покривът. Ще можем да видим какво става там. – Тя го повлече към задната тераса. За разлика от дома ѝ в Халандри, тук нямаше стълба, осигуряваща лесен достъп до покрива, затова Ник грабна един стол и стъпи на него, за да ѝ помогне да се качи на покрива. После се покатери след нея. Дватама пропълзяха по равния покрив до предната част на къщата, легнаха един до друг и погледнаха надолу в двора. Видяха слисани как слагат белезници на някои от приятелите им и ги набутват в покрити камиони, чиито двигатели ръмжаха заплашително в нощта, а други от компанията се опитваха да се прехвърлят през оградата. Софи понечи да се изправи, но Ник я спря.

– Не се надигай – каза той, обвил раменете ѝ с ръка. – О, господи! – прошепна Ник. – Родителите ми...

– Какво за родителите ти? – попита Софи. Собственият ѝ глас я изплаши.

– Родителите ми, всичко.

Може би бяха дошли за родителите на Ник, но тълпата от радикално настроени брадати студенти в дънки и студентки в миниполи, които бяха заварили вместо тях, се беше оказала истински удар. А и семейството му не беше единственият набелязан обект. В една къща по-надолу по улицата много лампи светеха, като че ли запалени в момент на необяснимо нехайство.

Фаровете на колите осветяваха още мъже с черни барети. Улицата беше заприщана от голям камион и няколко джипа, натъпкани с още войници. Мъж и жена с белезници на ръцете и по пижами бяха наблъскани в голяма черна кола. Автоколоната потегли и спря отново по-нататък по улицата. Придвижването ѝ ставаше предпазливо, методично и същевременно с безразличието на пощальон, който минава от врата на врата. Крещяха, крещяха колкото им глас държи. В далечината се чу хрипкав, припрян лай на куче. Изляз още веднъж, последва бърз изстрел и то млъкна.

Софи забеляза таксито на Вангелис през една пресечка и изведнъж изпита желание да побегне.

– Трябва да се прибера у дома. Трябва да вървя.

– Ти си луда – каза Ник. – Никъде не можеш да отидеш.

– Ела с мен – рече тя. – Трябва да се измъкнем оттук. – Знаеше, че Ник няма да я пусне да тръгне сама.

– Не мога да напусна. Моля те, почакай. Остави ме да помисля за минутка.

Обаче Софи не знаеше колко дълго можеше да чака Вангелис и дали в къщата нямаше още войници. Мисли, мисли, по дяволите, кой има време да мисли? Тя се хвърли върху Ник, сякаш беше обхванат от пламъци, и силно го притисна. Преди да успее да я хване, притича до задната част на покрива, спусна се на терасата и оттам по металната вита стълба, която водеше до опустошената, празна градина. Огънят в нея още тлееше. Реши,

че ще е най-добре да се прехвърли през бетонната стена в съседния двор. Не знаеше кой може все още да се спотайва пред външната порта или вътре. Не за пръв път се измъкваше скришом от къщата на Ник, макар че по-рано това се беше налагало от внезапното, неочаквано пристигане на родителите, а не на войници. Оттам можеше да стигне до улицата, където чакаше Вангелис. В далечината се чуха още викове.

Събра смелост и се втурна към задната стена. Докато се катереше по нея, си одраска коляното. Скочи от другата страна, приземи се несръчно и хукна през двора на съседите към външната порта. Тя изскърца и издрънча при затварянето и Софи изтръпна, но бързо се отдалечи.

Насочи се към ъгъла, където беше забелязала Вангелис, но рязко спря, когато надолу по улицата, на която стоеше таксито, видя военен джип и барикада. Фаровете на таксито бяха изгасени, но тези на джипа светеха и заради блясъка им Софи не можеше да разбере какво става. Приклепна зад един жасминов храст в мига, в който военен камион избоботи по улицата.

После един войник отвори вратата на джипа и даде знак на хората вътре. Те се появиха и на Софи ѝ се стори, че забеляза сред тях Вангелис, но не беше съвсем сигурна. Един по един задържаните, някои от които само допреди минути участваха в партито, бяха прехвърлени в камиона и откарани. Двамата останали войници седнаха на предните седалки на джипа и изгасиха фаровете. Обаче лунната светлина продължаваше да осветява лицата им и Софи си помисли, че изглеждат по-млади и по-объркани от онези, които бяха отведени. Единият сведе глава над волана, а другият на седалката до него разтърка очи.

Внезапно я заля толкова силно усещане за вина, че тялото я заболя. Представи си жената на Вангелис заспала, очакваща той да се прибере на разсъмване. Сега ѝ се прииска да се върне при Ник, но самата мисъл да влезе отново в двора я изплаши. Напред, напред. Идеята да се мъкне по улицата като краставо куче явно също не беше добра. Очевидно тези войници имаха причина да нахълтат в къщата на Ник. А дали пък партито не беше някакво непланирано отклонение, една възможност?

Надяваше се Ник да е останал на покрива и се проклрнаше, че не беше сторила същото. Двамата войници продължаваха да се мотаят недалеч от нея, макар да не бяха и наполовина толкова нащрек, колкото Софи. И все пак. Ами ако са я видели? Прехвърли тежестта си на другия крак и приклепна още по-ниско зад храстите. Да отиде пеш до дома си в Халандри не беше невъзможно, въпреки че щеше да ѝ отнеме много време. Или пък да се опита да махне на някое такси. Нямаше нищо в себе си. Портмонето ѝ беше останало върху бюрото на Ник. Запита се дали някой го беше намерил, беше го пребъркал и беше прибавил името ѝ в някакъв списък. Шофьорът запали двигателя на джипа и потегли със същата бързина, с която се бяха появили. Единственото свидетелство за присъствието им беше малката барикада. Можеше да я заобиколи и да се върне у Ник. Въпреки това Софи реши, че трябва да премисли, преди да действа.

Ами ако те я чакаха у Ник? Ами ако са се върнали и са го намерили на покрива? Измъкна се от храстите и притича до таксито на Вангелис. Може би той също се криеше някъде наоколо. Може да не го беше видяла сред групата. Стъклото на колата беше свалено наполовина и тя дръпна дръжката на вратата.

Беше отворена. Пропълзя на задната седалка, легна на нея и покри студените си голи крака с жилетката на Вангелис. Когато се върнеше, тя щеше да го чака. Не можеше да си позволи да си представи друг изход.